

Czakó Gábor

TÜNDÉRFALVA

Ó, köszönöm, ön egy tündér! – rebegette Hárs Tihamérné, miközben aranykőrmös kezével kosarába gyűjtötte a földről érkező krumplikat és almákat. Szinte röppentek, úgyszólván csak irányítani kellett őket, hogy a megfelelő helyet foglalják el bevásárlókosarában.

– Mi tagadás – felelte Kétszertündér János a földről és az igazságnak megfelelően, mivelhogy neki a neve mellett a foglalkozása is tündér volt. Ezért aztán csöppet sem esett nehezére a kúszás-mászás a gondolák között a gyümölcsök, májkrémek s egyéb szökevények nyomában. A közönség kedvéért kissé öregesen húzta-vonta tagjait, hiszen messzire virított a kopaszsága, pedig ügyesen előrefésülte kesze haját a feje búbjáról. A bőrét pedig – no, szót se róla! Azt legföljebb vasgyomrúak gusztálhatták ebéd előtt! Az elmúlt századok során meglötytyedt és likacsos lett – a likak közepén megkövesedett fekete koszos –, a ráncpókok pedig beszótték unalmas mintáikkal, különösen a szeme környéki és az orra fölötti dombvidéket. Szemhéja jócskán megereszkedett, az egyik mélyebbre a másiknál: a bal szeme már nem titkolta, hogy untig eleget látott a világból. A maradék kicsi rést talán csak azért tartotta fenn, hogy ne mondják: becsukta.

A tarkabarka Hársné gyűröttpárna-arcvonásai lassan kisimultak a különös férfiú közelében, és egyre szélesedő mosolyban terültek szét, ahogy a lopakodó kéz alatt megfeszül az öreg dunyha ráncos huzata; miért vasalgatnák, ha úgyszem látja senki? Eddig úgy várakozott a gyönyörű Teruska pénztárgépe előtt, mint egy örökké vetetlen ág, amelyben emberemlékezet óta álmatlanul hánykolódik a gazda. Most kalapjának színei is föllobbantak – új élet hajnalát jelezvén. A hajnal kapujában ez a virgonc vénember az ernyedte pocakjával, hitvány makikezével – szinte nehezére esett tartani a harmadosztályú áruk kosarából választott sápatag borízú almát. Mit lehetne kezdeni vele? Az előszobát például aligha fogja kimeszelné! De ki beszél itt meszelésről, amikor gatyásalmáról van szó? Mert ő bizony a gatyásalma-alkotás bajnoka! Vaníliával készíti, megbolondítva csöppnyi szerecsendióval, amitől illatos lesz és álomnyit csípős; szegény Tíhi mennyire szerette!

Sóhajával rögtön közhírré lehelte, hogy Tihi nincs már abban a helyzetben, hogy kifejezze a gatyásalma iránti rajongását, ugyanakkor a szegény jelzővel arra utalt tapintatosan, hogy csak a halál akadályozza meg ebben Tihit, mert az övéhez fogható gatyásalma a mennyországi serpenyőkben sem süll. Aztán föl kacagott, mert megbirizgálta tudatát, hogy a segítőkész emberke tündérnek vallotta magát.

– Nahát, valóban? – kérdezett újra szórakozottan az asszony. A gyerekes tündérkérdés ugyanis pár hónapja fölmerült benne, amikor kietlenné vált hosszú házának utcai szobáját bérbe adta Zoli bácsinak, néhai szegény Tihi távoli rokonának. De hogy miért jutott eszébe ez a szó, kislánykora óta először? Ki tudja? Zoli bácsi alacsony volt, kopasz és dagadt, lihegett, amikor az udvarra szolgáló három lépcsőt meg kellett másznia. Odafönt kifújta magát: „Ejha, kishúgom, most aztán fogytam négy dekát!” És egy hónapja hirtelen kifogyott a világból teljesen; jött a rák, s elvitte három hét alatt.

Kétszertündér János bólintott, mert a tündéreknek oly szoros az összefonódása az igazsággal, mint a rigóé a tulajdon fütytyével. Tudniillik ők $n/n - 1$ osztályú angyalok, ennél fogva nem a joggal és holmi bizonyítékokkal, hanem az Igazsággal állnak meghitt kapcsolatban. Az $n/n - 1$ megoldása természetesen csak a minőségtől irtózó matematikában 0. Az Igazság számtudományában, vagyis ott, ahol az Értelmelem nem röstelli figyelemre méltatni a vizsgálandók értékét, vagyis a minőségét, ott a művelet eredménye sosem nulla, mert olyan szám nincsen. Azért, mert absztrakt szám nem létezik. Ha például $n = 7$, akkor ebben az egyenlőségben a 7 mindig valami: 7 ember, 7 gatyásalma, 7 csók. S ha a világ összes elmúlt és eljövendő gatyásalmáját összehasonlítjuk, akkor nem találunk köztük két egyformát. Tehát az n angyal/ n angyal művelet eredménye nem absztrakt 1, hanem angyali 1. Ha pedig ebből az angyali 1-ből elvonjuk a két szomszédos angyalosztály különbségét jelző 1-et, akkor nem zérót kapunk, mert a két mennyiséggel – a két 1-gyel – elválaszthatatlanul egybeszővött minőségekből minden körülmények között marad valami. Valami hatalmas vagy éppen csekélység, az egynek valami racionális pirinyó törtje – no ez a tündér száma. Ez a pinduri törtecske, legyen mondjuk $1/5$ 243 958 773, *valami*, nem 0, nem enyészet, örület és megsemmisülés, hanem szerény, de büszke valóság. Valóság, mely – természete folytán – az Igazsággal élénk összeköttetésben áll. Éppen ezért a tündérek nem hazudnak, hiszen bármilyen csekély mennyiségben, de jelen van bennük az angyali minőség: a szavak, a gondolatok

és a tettek azonossága. Mondom: a tündérekben. Hanem oly régóta élnek a földön – egész pontosan: a kezdet kezdete óta –, hogy hasonlatosak lettek az ódon, esti hangulatot sugárzó bútorokhoz, amelyek hosszú évszázadok során mélyen bepácolódnak árnyékkal, dohos vén szobák sötétjével, sóhajokkal, bűnökkel. Az embersors határán élő tündérek teleszívták magukat emberi vonásokkal, s bizony megismerkedtek többek közt a hazugsággal is. Megtanulták az emberektől, hogy *elvileg lehetséges* a gondolat, a szó és a cselekedet szétválasztása; s bizony egyik-másik kipróbálta. Nos, ez a művelet vezet a nullához, az érvénytelenség, a bezárulás-kirekesztés, a nemlét számához.

A hazudós tündér *balsivá* szürkül, s ha nem hagyja abba, fekete lidérc lesz belőle, abból az állapotból pedig – közismert, ugye – aligha nyílik visszatérés.

Makikezével megsodort valami papírdarabkát, szemüveget gyúrt belőle, orrára tette, hogy tisztán állhassa a narancsszalagos enciánkék kalap, a múpillák és a zöldre festett, ezüstcsillagokkal telehintett szemhéjak alól reá bocsátott tekintetet, mely arról árulkodott, hogy kiárasztójának a leghalványabb fogalma sincs tündéredetéről; ennek ellenére a tündéri közelség csak-csak ráhibbantotta az igazságra.

Kétszertündér János derűsnek szánt kacsintásra utasította megfelelő izmait, ám az ilyen tornamutatvány az ő általános érdektelenséget mutató bal szemével lehetetlen volt. Társai hasztalan biztatták, hogy szerkesszen előnyösebb külsőt magának. A kiskorú kajlatündérek, akik egytől egyig tréfamesternek készültek, olykor ki is próbálták rajta a legutóbbi varázslatorán fölszedett tudományukat, s egy-egy óvatlan pillanatban átváltoztatták Dávid-szoborrá, versenyparipává, manökenné – mikor mi volt a lecke. Kétszertündér János ilyenkor végignézett új alakján: hm! S véletlenül sem röhintette el magát.

– Meséljen, milyen dolog tündérnek lenni! – kacarászott a dáma, s két dundi kézfejjével megigazította kalapja alól omlani készülő, ringlólila hajkazlát. Mintha olyan vidám dolog volna elfelejteni származásunkat.

– Gyönyörű. Tetszik tudni, gyönyörű, akár az élet. – Kétszertündér János e szóval megérintette küldetését. Azért jött az emberiség dús sokaságába, mondhatni, erdejébe, mert előljárói megállapították, hogy az élet mostanában veszedelmesen meglottyadt és foszladozni kezdett. Rongyos hálóra emlékeztet, amiből szökik-hullik a belévaló. A növények és az állatok még úgy-ahogy dacolnak az is-

mert világkörülményekkel, noha óránként tucatnyi fajuk pusztul ki, ámde az emberek! Ránézésre szaporodnak, és okkal beszélnek bizonyos területek túlnépesedtségéről, ugyanakkor az élet fölhígult bennük. Az úgynevezett túlnépesedettekben még buzog valamennyire, de ott is zavarosan, olykor szennyesen habzik, akár a medrének rendjéből kicsapott folyó, amely ezerféle szemetet sodor és old magába. A gazdagok – akik a civilizáció látszólagos mozgatói és hasznélvezői, s akik önmagukat véletlenül sem tekintik túlnépesedettségnek, szóval a világ terhének – kisuppantak az életből. Még járnak-kelnek, üzekednek és üzérkednek, az egész céció kapitányainak mutatkoznak, anélkül, hogy halvány fogalmuk lenne „az egész céció” igazi értelméről. Aki közjük küzdi magát, az köteles hozzájuk buntolni. Csoda volna, ha észrevenné, hogy miként tekeredik nyakára a személytelen erők és viszonyok láthatatlan pórása.

– Maga... ööö... tréfamester! – kondult a delnői hang az enciánkék harangkalap alól.

– Még hogy én tréfamester? – Mindazonáltal rámosolygott a mellette álló kisleány: derűsnek szánt ferde szájcsempülete a meggyfa őszi levelét idézte, amely leesni készül a fáról. A gyermekek, igen, a gyermekek úgy kezdik még, hogy élnek, aztán lassan visszahúzódnak bennük a pezsgés, a nedv, a vágy, az álom, a világmegváltás igénye és az egyetlenség hatalmas élménye. Szórakozás lesz belőle, szórakozottság, aprópénz...

– Az élet? Már – ön szerint – az élet gyönyörű volna? – Hársné egyre nyújtózott, dunyhásodó hasát és csípőjét igyekezett kairói ritmusban riszálni, mert lám, egész testének összes ügyessége szükséges az ő lány fonatokból összegubancolt hajcsodájának és kalapjának kormányzásához – lássad végre, jóember, hogy mi a *valóban* gyönyörű! Odakünn alkonyodott, s a Rókahegy oldalára fölfutó kertekben a napszentület színei gyülekeztek. A cseresznyefák lombja rózsaszínű lett, a meggyfa levelei piroslottak, mintha szégyellték volna, hogy az idén sem teremtek semmit, a diók sárgultak és barnultak, de némelyik fa füttyült a naptárra, a hűvös éjszakákra, a hajnali derekre, a Nagy Kevély körül lesben álló vastag, esti párára: zöldellt kitartóan. Hársné határtalan palettaként a tavaszt is magába foglalta, a csodás tavaszt, amikor a kikeleti szerelem végigsöpör a fákon. Hóviharnak nézné az ember, ha a fehér virágfürgetegből nem kacsintana elő innen is, onnan is az őszibarackbimbók rózsaszínje és a serkenő rügyek zöldaránya...

Szemérmesen visszafogta magát, hiszen a bolti környezet ugyan szárnyakat ad az ember vágyainak, de rögtön vissza is nyesi őket. Kósza ötletként fölötölt benne, hogy talán pityereg egy özvegyasszonyos versikét, de hát ki tudja, hogy az ilyen nagyanyánk idejéből maradt asszonyi módszerek miként hatnak egy mai tündérré? Szívében ugyanis valami fura bizonyosság ült: ez a csúf emberke igazat mond. És akármilyennek látta, megkívánta: tündérrrel ő még sosem, nem beszélve arról, hogy szegény Tíh elmúlta óta senkivel. Legbűvösebb asszonyi virágjában! A Mama is pontosan ugyanígy járt! De ha tényleg tündér volna e fura pacákocska, miért nem hasonlított Schwarzeneggerre? Alain Delonra? Legalább Dustin Hoffmannra? Mi a valódi helyzet a tündérek tündérszépségével? Már a mese sem igaz? No igen, ezt a kérdést kéne betelefonálni az Aranyszájba, törhetnék a fejüket a tévében a nagyokosok!

– Nem látja annak? De hiszen gyönyörűnek tetszik *mutatkozni*.

Hársné elpirult, arcának hajszíne lett. Csak a *gyönyörűt* hallotta, a *mutatkozást* már nem. Kétszertündér Jánost megrendítette, hogy a tarkabarka szépasszony szemlátomást, mármint tündérszemlátomást, halott volt. Micsoda vasszorgalmú órangyala lehet, hogy a nő még mindegyre jár-ke, sőt kacarászva fizet a búbájos boltoskis-asszonykának?!

*

Hársné élete megzökkent anyja halálakor. Pedig amikor fölhívták a kórházból a gázhírrrel, megkönnyebbült. Úgy gondolta, hogy végre kivirulhat: a Mama nem szívja el többet előle a levegőt, nem tud mindent jobban Tíh várható torokgyulladásától a gatyásalmasütésig bezárólag. Ugyan miért von' kötelező az almaszeleteket a sütés előtt egy órával beszórni vaníliás cukorral? Miért nem harminc perccel vagy százhuszonhéttel? Ám amikor a Mama hirtelen, a megrendítően különös 1991. november tizenegyedikére virradóra átszenderült a Mindenszentek közé, ahelyett, hogy az ő élete ért volna véget, a lányával történt meg ez. Irgalmatlanul és észrevétlen, mert a látszatok hírből sem ismernek könyörületet. Hársné változatlanul árulta tovább a kaktuszokat a Révai József kultúrotthonban, és folytatta rajongását a Pásztorért, mert amikor lelke mélyének legislegutolsó bugyrában szétnézett a halál, ott, ahová nem szivárog be hajfesték, rúzs, dezodor, lompos álmodozás, csak a helyét sehol nem lelő lelki-

ismeret bújik-rebben ide-oda, hogy hanyatt-homlok iszkoljon meszire, ott a halál nem talált semmi elvinni valót. Semmi életet...

Annak az utolsó bugyornak a komposztládájában tömérdek egymásba fáradt emlék, ízét vesztett sóvárgás, megunt remény, kihűlt vágy és visszanyelt válasz meg kiigazítani elfelejtett félreértés korhadozott. Mert utólag folyton eszébe jutott, hogy mit kellett volna mondani Mamának – akkor. Tíhí tüdőgyulladásakor, vagy amikor hármásban autóztak Ausztriába hűtőládáért. Az helyretette volna a Mamát! A megkésített replikák egyre gyűltek, akár Bugri kutya elspájzolt csontjai a zöldségeságyás alatt.

Nemcsak a halál nem talált Hársné lelkében elvinni valót, de más sem. A bolt előtt dr. Párlaky és Luvephej egyetlen szemvillanással öszegezték, hogy Hársné színei azért oly ősziek, mert rettenetes hiányt palástolnak. Rikítva tagadják, hogy meghalt a nyár, lelke elillant – tán sosem tér vissza. Helyén a kacér, helyesebben cifra zérót hagyta, ami kétségbeesetten tükröt keres, például a Tanár úr halványkék szemében, szipkaszopadék-szín bajuszában, ami meg-megremegett, amikor megfogta Hársné kezét. Rendszeresen megfogta, amikor előadást tartott neki és kaktuszainak a Révai József kultúrotthon ruházati folyosóján. A Tanár úr maga is tükrét kereső kép volt. Előadás formájában szokott társalogni; módszere hibátlanul illett lényéhez és a lakótelepi közösségi ház lambériával titkolt betonszerkezetéhez.

– Valószínűleg át kell gondolnunk ezt a struktúrát, kérem, amelyet a kényszer szült, tagadhatatlan, mert különben csak kerülgetjük ugye a forró kását – ezt szeretném kétszer is aláhúzni, édes Krisztinka. – Ráhajolt Hársné kacsójára, de mielőtt bajusza az izgatottan borzoló pihékkal összegabalyodhatott volna, visszatért délceg professzori tartásához, így a struktúra-átalakítás az eddigi elméleti csapáson folytatódott. – Kétségtelen, kérem, hogy az új elképzeléseknek olyan utat kell megnyitniuk, amely friss és tágas perspektívát tár föl előttünk. Hosszú távon így alaposabb módunk nyílik a lehetőségek igényesebb kiaknázására, szándékaink koncentrálására, ami ugye elkerülhetővé teszi a rögtönzést, ami, mint tudjuk, úgy káros, mint hasznos. – A mondatvégi pont után mélyen Hársné Krisztinka szemébe nézett. – Gondolom, ennek jelentőségét a mi körünkben fölösleges hangsúlyozni.

A hangsúlyozás elmaradt – a Tanár úr stílusában mondhatnánk: elmaradást nyert –, utóbb csekély nyomaték azért keletkezett némi sörre való formájában, amit az asszony a virágcserepek szállításáért

utalt ki az előadónak. A Tanár úr méltóságteljes léptekkel irányt vett a Két Lihez címzett kínai vendéglő felé, hanem útközben kiszámította, hogy a két Li – nevéhez illően* – párban ad fél üveg sört annyiért, amennyiért a sarki boltban a világszép Teruska egyedül kettőt. A kis többlétséa biológiai többletköltsége megtérül – még egészségügyi alapon is, nem beszélve a gyönyörködésről.

Hársné előtolta a ruhatárból kerekesszékét a kaktuszokkal, mert már szállingóztak a kismamaklub és a dámatorna lelkesebbjei. Vix Adonisz, a ház közművelődési előadója kívülről nézve izgatottan cikázott, saját élménye felől nézve hánykolódott köztük. Seszínű, ritka haja vízben álló, tavalyi nádasra emlékeztetett, úgy kiverte a veríték a feje bőrét. Az ördög incselkedett vele, hogy markolja meg egyik-másik dámatornászt, ám az undor, hogy mocskos lesz, visszariasztotta.

Az őrangyal bizonytalanul, szinte hangosan gondolkodva árulta el Kétszertündér Jánosnak, hogy Hársné valószínűleg nem akkor halt meg, amikor anyját elvitte álmában a szívroham. Alkalmasint azért nem, mert valójában nem élt, talán – ez sem zárható ki – meg sem született. Esetleg – miként a nóta mondja – alig született meg, máris semmivé lett. Holott úgy vélte szegényke, hogy él. Sőt, folytatta töprengését az angyal, az én fölötteseim is ebben a hiszemben adták ki megbízatásomat... Tudniillik örökösen veselkedett. Veselkedett, marcangolódt, karmolódt, tapadt a Mamára, akár az árnyék. A szakadatlan küzdelemben senkinek sem tűnt föl, hogy ő nincsen: Hárs Tihamérné, született Szekfű Krisztina nem létezik, mert nincsen saját eszméje, vágya, karmazsin csizmája, csak az, amit a Mama levetett, azt húzza-vonja. S amikor a Mama az ártatlan kórházi kivizsgálás hajnalán kilépett az útközetből...

– No, akkor? – emelte makiujját izgatottan Kétszertündér János, és petyhüdt szemhéját oly fűgén vont a föl, hogy tízezer évnél előtte sem tette frissebben, amikor atlantiszi fregattok rózsaszín vitorlái lebegtek előtte a nyugati óceán lazúrkék tükrén. Vagy később, midőn az afrikai flamingók a délibáiban fölrebbentek...

Az őrangyal megvakarta feje búbját.

– Azért nem temettük el, mert Hársné folytatta küzdelmét a Mamával.

* Li magyarul haszon, profit.

– Mintha mi sem történt volna?

– Mintha. Továbbra is első helyen maradt a gatyásalmakérdés, aztán a vasalásügy, hogy kell-e az ágyneműt külön vasalni, vagy elég csak a megfelelően összehajtogatott lepedőkön és huzatokon elvégezni az ingek, zsebkendők és nadrágok ráncatlanítását – meg a gyógyteafőzés és a többi hasonló. Dramaturgiai változás történt csupán: Tihi kapta a Mama szerepét, s ha akarta, ha nem, vele a Mama álláspontját, meg a hozzá kapcsolódó letorkolást és barmolást, gúnykacajt. És hogy a Mama jelenléte teljes legyen, Hársné vállalta a Mama gyomorhaját, bélrenyheségét, a tejbegrízevést és a titokban, a ragadós muslicatetemekkel borított poharakból fölhörpintett likőröket. Émelyítőket persze, melyekről tettenérés esetén azt hazudta, hogy gyomorkeserűk.

– Tihi?

– Az ő őrangyalát kellene kérdezni, föltéve, ha új beosztása nem foglalja le túlságosan. Én annyit mondhatok, hogy föltűnés nélkül, szinte lábujjhegyen távozott. Szinte úgy, ahogy jött. Krisztike ma már nélküle is tudja a Mama szerepét. Fantasztikusan élvezi például, hogy titokban az almaszeleteket hatvan perccel előbb vaníliázza, aztán lesi, hogy a Mama észreveszi-e vagy sem.

– És az ő őrangyala?

Az őrangyal most az állát vakargatta. – Tekintettel a feladatok erős összekapcsolódottságára, mind a két státust én töltöttem be.

*

A lelkek meghasadoznak e vízöntői korban, védtelenné válnak, és elönti őket a tudattalan, akár az özönvíz. Ám minél készségesebben engednek az elfojtott indulatoknak, ösztönöknek és szenvedélyeknek, azok annál többet követelnek. A hajdan büszke tudatból a kakastaréjszínű gögöt hagyják meg, sőt föl is cukkolják. Összetöredeznek a múlt idők kérgéi is. Kiszabadulnak belőlük elfelejtett ízek – Angyal nénje karácsonyi habcsókjáé például, benne a kissé megfűledt tavalyi dió avasodó íze: el kell használni. Előbb ugye mindig a régít, ezért a frissre sohasem kerül sor. Vonulgatnak és utazgatnak a meghasadt időben föl s alá Fekete úr meg Fehér úr, akik szenvedélyes kézmozdulatokkal magyaráznak egymásnak a buszon, a kocsmáiban, a Szentlélek téren. Éppen megérkeztek, de máris sietnek tovább. Az egész város ismeri ősz hajukat, Fekete úr gólemes, kissé dü-

löngelő járását, zömök barátja fürge lépteit, ugrándozását szinte, még inkább röpködését, ahogy döngicsél barátja körül. Az emberek néha meglepődnek, hogy folyton ugyanott szállnak föl-le a járművekről, ahol ők, éppen azon a sarkon fordulnak be, hogy aztán egyszer csak szembejőjenek, mikor is Fekete úr a leghatározottabban leszögezi: Hitler három hét alatt elsöpörte volna Moszkvát, ha előzőleg, a Brandenburgi-kapu mellett, szobrot állíttat Sztalinnak. Fehér úr válaszáat pillanatnyilag elnyeli az összecsapódó autóbuszajtó, de számíthatunk rájuk: jönnek hamarosan.

Fölbukkannak olyasféle alakok is, mint dr. Párlaky, aki egyik láb-hüvelykjével masszírozta a másikat a bolt előtt. Csillaga állítólag már a huszadik század harmincas éveiben leáldozott. Előbb föltündökölni látszott, de csak annyira, amennyi a leáldozáshoz nélkülözhetetlen. Több szakmai tekintély fölfigyelt rá, amikor közzétette alapvető jelentőségű tanulmányait a reformkori jogfejlődésről, a föld légkörének harmad-időszakbeli változásáról, a kuruc költészetéről, az örmény kolostorok kódexeiben föllelhető hun nyelvemlékekről. Vagy példának okáért a honfoglaló magyarság nehéziparáról – megfelelő számításokkal alátámasztva: hány katona, hány nyílhegy, kengyel, lándzsa, kard, sisak, kés, láncling, melyik hány deka, mennyi vész el közülük csatában, vadászaton, gazdájával eltemetve. Mindez összeadva, szorozva, hibaszázalékkal latolva, annyi, mint rengeteg tonna. Meghívták tanárnak a kolozsvári, a budapesti, a bécsi egyetemekre, ám alkalmazására sehol nem került sor. Föülről nézve kifogástalan, első háború előtti, békebeli úriembert mutatott selyemszalagos keménykalapjával, ápolt oldalszakállával, monoklijával, tökéletes szabású, mellényes öltönyében, porcelán fehérneműjében. Hanem pucér lábfeje láttán meghűlt a vér a rektorokban és a dékánokban. Ott, ahol a cipő fűzője lehetett volna, nos, ott meglehetősen sűrű, vörhenyes szőr terjengett, előtte öt erőteljes, fölül sárga, elől fehéres-szegélyes köröm tekintett előre a világra – így lehetetlen a katedrára állni. Dr. Párlaky keserű, de gyakorlott mosollyal vette tudomásul a döntést. A cipőviselésről nem nyitott vitát. Egyetlen kérdést tett csak föl: mennyivel illedelmesebb taknyos orral szaladgálni, mint ápolt lábbal? Választ nem várva vette kalapját, s nem ajánlotta magát az urak jóindulatába. Mit remélhetett volna tőlük a történetek után? Az ilyenek nem tudós koponyát kívánnak látni a tanszékükön, hanem fuszeklit, kamáslit, lakktopánt. Ám haragot nem tartott, mert a mérgeződés megsokszorozza

a bajt; pontosan annyszor, ahányszor háborog miatta az ember. Elmerült inkább az üvegházhatás alakulását mutató görbék vizsgálatában, vagy az Iszfaháni kódex hun–magyar nyelvemlékeinek tanulmányozásában.

Pillanatnyilag répacukorból hamisított vegyepálinkát kóstoltgatót féldecis üvegből az angyali szép Teruska boltja előtt, hogy megértse a kort, melyben műpálinkát isznak a népek. Vajon miért? Hogyan lehetne olcsóbb és egyszerűbb és finomabb ital alapanyaga a víz, a répacukor meg az aroma a nemes romlásnak indult cseresznyéknél, meggyeknél, barackoknál, körtéknél? És mit számít, hogy olcsóbb? Egyáltalán, mit jelenthet ez a szó – olcsóbb! – annak ismeretében, hogy az említett gyümölcsök még bomló állapotukban is teljes tudással bírnak illatról, nyárról, ízről, napról, szélről, mámorról? Vagyis a világ mélységes Egységet alkotó harmóniájáról, amelyet egy magasabb zamatvilágban újjászületve készülnék hirdetni?

A teljes tudás érdektelenné lett?

Még a körülöttük zsongó darazsak véleményére sem kíváncsi senki?

És miért barmolja-cibálja ifjabb Songainé, az angyalarcú anyuka a kócos kislányát minden reggel az iskolába menet? Most még üti is:

– Szedd a lábad, te baromállat! Nem érted, hogy elkésünk? – Durr egy nyakleves. – A kurva anyád picsáját, te agyatlan patkány!

A kislány edzetten túri a megismételni nem kívánt jelzővel ellátott anyja szenvedését. Olykor félrepillant, a bolt előtt kocsmázó közönség véleményét kérdi tekintetével – talán mamája vallomásos mondatfűzésébe oly korszerűen bevont nemi szervéről –, aztán lohol tovább az iskola felé. Már csak háromszáz lépés!

A kislány – egyelőre kétségtelenül birtokosa a teljes tudásnak – kétszáznyolcvannégy lépés múlva megszabadul, de anyja fuldoklik tovább indulatai gáttalan áradatában. A buszmegállóig három karsú, hosszú Lady cigarettát marcangol miszlikbe. Bugri, a tizenhét százalékos puli fejcsóválva értékelte: embernek, lám, megjárja, de kutyának nem válna be.

– Örülök, hogy segíthettem! – Kétszertündér János a boltajtóban befejezte volna a románcot Hárséval. Az özvegy azonban elérkezettnek látta az időt és az alkalmat annak bizonyítására, hogy az ő vonzereje – a Mamáéval ellentétben – párja halálával nem veszett el, hanem illő idő múlva és érettebben újjáéledt, lám, még egy tündért is képes megbűvölni... Hogy a véletlen kajla esélykeresésének útját szegje,

egyik szatyrárt János kezébe nyomta, majd a másik oldalról belékarolt.
– Ha nem esik neheze, sétáljon el velem a második sarokig!

Dr. Párlaky rájuk emelte kiürült pálinkásüvegecskáját. Közel a monoklis szeméhez, miáltal a furcsa pár cseles szökkenést végzett az üveg hullámosan kicsinyítő üvegében.

– Részeg benne a levegő? – dörmögte, s közben a kis palackot belepottyantotta a szemétkosárként szolgáló kartondobozba.

– Méreg! – foglalta össze megfigyeléseit Luvephej, a csecsen fizikus és múzeumi őr. Ő tartózkodott az alkoholtól, a kóláktól, a műanyag ruhaneműktől, poharaktól, egyszóval a mérgek összes formáitól.

– Kábult ez az ország, kérem, ájultrészeg! – biccentett mellette Árvai Hős Mihály Csaba György százharmincöt-mester és titkos megváltó. Ő a hamis szeszt konyakaromával fogyasztotta, szintén féldecis üvegből.

– Ki a részeg? – förmedt dr. Párlakya a Tanár úr, mivel oly keserűen fortogott benne az élet, akár az élesztővel oltott cukorcefre. Egy röpke történelmi korszakkal előbb még docensi címmel tudományos szocializmust oktatott a Marxista-leninista Esti Egyetemen, ugyanott könyve jelent meg *Értéktörvény és obscúna* címmel, most pedig! Ráadásul Hársné! Az édes Krisztinka! Nem lát a szeme vonatkozásában? A szegyetelen! A nyomatek kedvéért lottyanót köpött dr. Párlaky pucér lába elé. – Lássam, meri-e, kérem, venni a bátorságot ahhoz, hogy az arcvonalat megszilárdítsa kettőnk viszonylatában a megfelelően pontos meghatározások biztosításának föl vállalásával, miáltal ugye...

A doktor némileg fenyegetőleg fölemelte bal lába hüvelykujját, lábfején a vörös szőrök lándzsát szegeztek: – Herdál, fiatalember?

(Kortárs, 2004/12.)